

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

КАФЕДРА ІСТОРІЇ ТА АРХЕОЛОГІЇ

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	ВИРОБНИЧА (ПЕДАГОГІЧНА) ПРАКТИКА <i>Нормативний</i>
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	доктор філософії Історія та археологія
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	<i>VI семестр</i>
Викладач	Пачев С.І.
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/pachev-sergij-ivanovich/
Контактний тел.	0977611284
Е-mail:	cbmdpu@ukr.net
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=2951
Консультації	<i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Практична підготовка є обов'язковим компонентом програми підготовки здобувачів вищої освіти спеціальності 032 Історія та археологія третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти і покликана забезпечити набуття здобувачами вищої освіти практичних професійних навичок та вмінь.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою виробничої (педагогічної) практики є закріплення теоретичних знань, отриманих аспірантами за час навчання як загальних, так і професійних компетентностей за обраною спеціальністю.

Основними завданнями виробничої (педагогічної) практики є:

- застосування знань та умінь, набутих під час вивчення методик та дисциплін психолого-педагогічного циклу в професійній діяльності;
- формування психолого-педагогічних та методичних умінь викладання відповідних навчальних дисциплін у системі вищої школи;
- закріплення, поглиблення та збагачення психолого-педагогічних та спеціальних знань з різних предметів, використання їх при розв'язанні конкретних педагогічних завдань;
- формування у майбутніх викладачів педагогічних умінь та навичок, які сприяють розвитку професійних якостей особистості;
- формування у аспірантів навичок організації виховної роботи зі здобувачами вищої освіти, спираючись на знання з психології, педагогіки та фізіології, враховуючи їх індивідуальні особливості;
- підготовка аспірантів до проведення у закладах вищої освіти занять із застосуванням активних та інтерактивних методів навчання і виховання;
- набуття умінь організації основних форм навчання у вищій школі, застосування сучасних технологій і методики навчання;
- виконання функцій куратора академгрупи у студентських колективах, проведення індивідуальної роботи зі здобувачами вищої освіти;
- виховання стійкого інтересу до професії викладача закладу вищої освіти, потреби в педагогічній самоосвіті, виробленні творчого підходу до педагогічної діяльності;
- формування умінь професійного й педагогічного та наукового спілкування з аудиторією;
- формування досвіду викладацької роботи, індивідуального творчого стилю педагогічної діяльності, потреби в самоосвіті.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Загальні компетентності:

- ЗК2. Здатність до розробки та реалізації всього послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження.
- ЗК5. Здатність проведення наукової та педагогічної діяльності у відповідності до стандартів.
- ЗК7. Набуття універсальних навичок науковця, уміння використовувати сучасні інформаційні технології, усні та письмові форми презентації результатів своєї наукової діяльності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- ФК7. Здатність планувати й підготовлювати різні типи занять з історичних дисциплін та уміння використання сучасних технологій навчання.
- ФК9. Здатність до організації та управління командної діяльності, в питаннях наукових історичних досліджень та педагогічної діяльності.
- ФК10. Здатність до професійної участі за фахом у виконанні науково-дослідних програм, грантових проєктів.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Результати навчання (РН)

- РН4. Знання всього комплексу наукової термінології за фахом своєї історичної освіти.
- РН7. Розуміння основних напрямків розвитку сучасної системи вищої освіти.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	–	44	46

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання практичних занять та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольно-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Термін виконання
-----------------	------	---	------------	----------	------------------

БЛОК 1.

Блок 1. Навчальна та виховна діяльність аспіранта.

40	Тема 1. Навчальна діяльність аспіранта	Практичне заняття – 20 год. Самостійна робота – 20 год.	1-3, 5-8	Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять. Виготовлення роздавального дидактичного матеріалу. Перевірка письмових робіт студентів. Проведення консультацій для студентів. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.	впродовж періоду проходження практики
10	Тема 2. Виховна діяльність аспіранта	Практичне заняття – 4 год. Самостійна робота – 6 год.	1-3, 5-8	Ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти. Підготовка і проведення одного виховного заходу. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому. Здійснення функцій куратора студентської групи на рівнях бакалаврату та магістратури, проведення тьюторської роботи..	впродовж періоду проходження практики

БЛОК 2.**Науково-методична та науково-дослідна діяльність аспіранта.**

20	Тема 3. Науково-методична діяльність аспіранта	Практичне заняття – 10 год. Самостійна робота – 10 год.	4	Ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо). Ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). Участь аспірантів у засіданнях кафедр, наукових гуртків, в роботі науково-методичних семінарів викладачів тощо. Складання робочої навчальної програми курсу, який доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо). Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.	впродовж періоду проходження практики
20	Тема 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта	Практичне заняття – 10 год. Самостійна робота – 10 год.	4	Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань впродовж педпрактики та складання відповідного звіту. Участь у роботі наукових семінарів відповідних кафедр. Керівництво науковими студентськими дослідженнями.	впродовж періоду проходження практики

7. 2 СХЕМА КУРСУ

Тема	Зміст практичної діяльності
Тема 1. Навчальна діяльність аспіранта	Планування власної викладацької діяльності, підготовка до занять. Проведення різних видів навчальних занять за розкладом у закріпленій академічній групі. Проведення психолого-педагогічного аналізу відвіданих занять. Виготовлення роздавального дидактичного матеріалу. Перевірка письмових робіт студентів. Проведення консультацій для студентів. Підготовка і проведення одного позааудиторного заходу з предмету, що викладається.
Тема 2. Виховна діяльність аспіранта	Ознайомлення з організацією виховної роботи в університеті. Ознайомлення з комплексним планом організаційно-виховної роботи в університеті, планом виховної роботи на факультеті, в академічній групі. Відвідання та аналіз виховних заходів, що проводять інші аспіранти-практиканти. Підготовка і проведення одного виховного заходу. Психолого-педагогічне вивчення як особистості окремих студентів, так і колективу групи в цілому. Здійснення функцій куратора студентської групи на рівнях бакалаврату та магістратури, проведення тьюторської роботи..
Тема 3. Науково-методична діяльність аспіранта	Ознайомлення аспірантів з особливостями організації освітнього процесу у закладі вищої освіти (ознайомлення з освітньо-кваліфікаційною характеристикою фахівця, навчальним планом, розкладом занять тощо). Ознайомлення з кредитно-модульною організацією курсу, що доручено викладати. Ознайомлення зі змістом освіти з обраного фаху (навчальні програми з дисциплін та робочі програми з навчальних дисциплін, підручники, посібники, методичні рекомендації). Участь аспірантів у засіданнях кафедр, наукових гуртків, в роботі науково-методичних семінарів викладачів тощо. Складання робочої навчальної програми курсу, який доручено проводити (тематичного плану і планів окремих занять, завдань для самостійної роботи, завдань для поточного, модульного і підсумкового видів контролю тощо). Відвідування та аналіз занять викладачів кафедри та аспірантів-практикантів.
Тема 4. Науково-дослідна діяльність аспіранта	Виконання індивідуальних науково-дослідних завдань впродовж педпрактики та складання відповідного звіту. Участь у роботі наукових семінарів відповідних кафедр. Керівництво науковими студентськими дослідженнями.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Види контролю: поточний, підсумковий (семестровий).

Методи, які будуть використані для оцінювання результатів навчання:

Етапи проведення виробничої (педагогічної) практики включають у себе:

- настановну конференцію у форматі засідання кафедри (отримання завдань, рекомендацій та форми звітності);
- складання індивідуального плану проведення практики та затвердження його на засіданні кафедри;
- планування, викладання та аналіз результатів власної професійної діяльності;
- підготовку та подання звіту про проходження практики;
- обговорення та презентацію результатів практики на кафедрі, підсумковий (семестровий) контроль – залік.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Підсумкове оцінювання виробничої (педагогічної) практики відбувається у формі заліку. Оцінка виставляється за 100 бальною шкалою, шкалою ECTS та національною шкалою. Максимально можлива бальна оцінка, яку може набрати здобувач вищої освіти, дорівнює 100 балам. Показниками для оцінювання є наступне:

- успішність виконання аспірантом індивідуальних завдань практики;
- дотримання аспірантами етичних правил, правил внутрішнього розпорядку закладів вищої освіти;
- власна активність, ініціативність аспіранта в процесі виконання завдань практики;
- повнота, логічність і досконалість звіту про проходження практики;
- якість, коректність, теоретична грамотність і практична цінність наданих методичних матеріалів.

А, 90-100: «відмінно» - всі завдання практики виконано в повному обсязі, виявлено вміння аспіранта застосовувати і творчо використовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння проводити навчальні і виховні заняття з застосуванням інноваційних технологій педагогічної діяльності, будувати стосунки зі студентами та колегами. Також продемонстрована активність та ініціативність у підготовці та проведенні занять зі студентами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. У щоденнику аспіранта-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «відмінно».

В, 82-89: «дуже добре» - завдання виконані правильно, але недостатньо повно. Виявлено вміння аспіранта застосовувати педагогічні та методичні знання, пов'язані з особливостями і засобами педагогічної діяльності. Виявлено вміння організовувати навчально-виховний процес, але заняття шаблонні, не виявлено творчого, індивідуального підходу. Виявлено вміння встановлювати контакт зі студентами та колегами. Звіт подано у встановлений термін, який містить всі структурні елементи. Є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «дуже добре».

С, 74-81: оцінка «добре» - завдання практики виконано, але неповно, в ході виконання завдань, зокрема підготовка до уроків, допускалися незначні помилки. Виявлено вміння проводити навчальні та виховні заняття, але вони шаблонні. Звітна документація оформлена згідно вимог. У щоденнику аспіранта-практиканта зафіксовано зміст роботи протягом усього періоду проходження практики, є характеристика, підписи керівника від бази та університету завірені печаткою. Характеристика позитивна, оцінка керівника за практику від бази – «добре».

Д, 64 – 73: оцінка «задовільно» - завдання практики виконано в неповному обсязі, в ході виконання завдань допускалися помилки. Звітна документація недооформлена або оформлена з помилками. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

Е, 60 – 72: оцінка задовільно (достатньо) - завдання виконано з помилками. Всі завдання практики виконувалися, але допущені неточності. Документація оформлена неповно, з помилками. Щоденник недооформлено. У характеристиці оцінка керівника за практику від бази – «задовільно».

FX, 35-59: оцінка «незадовільно» з можливістю повторного складання - завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

F, 1-34: оцінка (незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики) – завдання невиконані. Виявлені проблеми встановлення контакту, не сформовані вміння проводити відповідні види педагогічної діяльності. Звітна документація оформлена з помилками. Відсутній щоденник, характеристика.

Критерії оцінювання підсумкового (семестрового) контролю

Підсумковий контроль відбувається у формі заліку. Оцінка процесу проходження практики аспірантів керівником є рекомендаційною. Підсумкову оцінку надає кафедра на основі виступу аспіранта та представлених звітних матеріалів, засвідчених керівником практики.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Каплінський В.В. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. /В. В Каплінський. – Вінниця: ТОВ «Ніланд ЛТД», 2015 – 224 с.
2. Нагасв В. Методика викладання у вищій школі: навчальний посібник / В.М.Нагаєв. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 232 с.
3. Ортинський В. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник / В.Л.Ортинський. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 472 с.
4. П'ятницька В. Основи наукових досліджень у вищій школі / В.П'ятницька, І. Позднякова – К.: Центр навч. літ-ри, 2003. – 116 с.
5. Резван О. Методика викладання у вищій школі / О.О. Резван. – Харків, ХНАДУ: «Міськдрук», 2012. – 152 с.
6. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі / З.Слєпкань. – К.: НПУ, 2005. – 239 с. 59
7. Туркот Т. Педагогіка вищої школи: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Туркот. – К.: Кондор, 2011. – 628 с.
8. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації / В.В. Стинська. – Івано-Франківськ, 2016. – 65 с.